

Työttömän työnhakijan oikeudet ja velvollisuudet 2026

Koska työttömyysturva on vastikkeellista, on työttömällä työnhakijalla oikeuksien lisäksi myös velvollisuuksia. Työvoimapalvelut, kuten työnhakijaksi ilmoittautumisen, löydät Työmarkkinatorin Asiainnista.

Työttömän työnhakijan oikeudet

Kun olet ilmoittautunut työnhakijaksi, sinulla on oikeus

- julkisiin työllisyyspalveluihin, jotka määräytyvät palvelutarpeesi perusteella ja
- työttömyysturvaan, jos täytät sen saamisen edellytykset.

Työttömyysturvan tarkoitus on turvata toimeentuloasi työnhaun aikana

Asiakkuutesi alussa laadit yhteistyössä työllisyysohjaajasi kanssa suunnitelman, johon kirjataan työnhakusi tavoitteet ja tehtävät, joiden tarkoituksena on edistää nopeaa työllistymistäsi. Arvioit suunnitelmaa ja sen toteutumista säännöllisesti ja tarpeenmukaisesti työllisyysohjaajasi kanssa.

Oikeutesi saada työttömyysturvaa vaikuttaa se, työskenteletkö palkansaajana, toimitko yrittäjänä, työllistytkö omassa työssä tai oletko opiskelija. Myös tekemäsi työn määrällä ja kestolla on merkitystä. Asiantuntija arvioi aina tapauskohtaisesti toimintasi vaatiman työmäärän, riippumatta saamistasi tuloista, koska sillä on vaikutusta työttömyysturvaasi.

Jos saat työttömyysturvaa, voit edellytysten täytyessä

- opiskella sivutoimisesti
- opiskella ns. lyhytkestoisia opintoja (enintään 6 kk)
- tehdä vapaaehtois- tai talkootyötä, joka on palkatonta, tavanomaista ja yleishyödyllistä
- tehdä osa-aikatyötä
- toimia sivutoimisena yrittäjänä tai työskennellä lyhytkestoisesti toimeksiantosuhteessa
- tai aloittaa yritystoiminnan tai omassa työssä työllistymisen. Yritystoiminnan tai omassa työssä työllistymisen pää- tai sivutoimisuutta ei arvioida ensimmäisen neljän kuukauden aikana toiminnan aloittamisesta, jos se on aloitettu työttömänä ollessa.

Sinun tulee ilmoittaa etukäteen työvoimaviranomaiselle tilanteesi muutoksista, jotta oikeutesi työttömyysturvaan tarkistetaan. Huomaathan, että työvoimaviranomaisen arviointi ei välttämättä ole yhdenmukainen työttömyysturvan maksajien eli KELA:n, työttömyyskassan tai Verohallinnon tekemien ratkaisujen kanssa. Päätös työttömyysturvasta on viimekädessä maksavalla taholla.

Työttömän työnhakijan velvollisuudet

Työttömyysturvan saamisen ehdoton edellytys on, että työnhakusi on voimassa. Työnhakusi pysyy voimassa, kun asioit työvoimaviranomaisen kanssa sovitulla tavalla ja sovittuna ajankohtana sekä noudatat sinulle Työmarkkinatorin Asiointi-verkkopalvelussa tai muun asiointin yhteydessä annettuja ohjeita ja määräaikoja.

Sinun tulee huolehtia seuraavista velvollisuuksista:

- Ole tavoitettavissa ja pidä yhteystietosi ajan tasalla. Voit ilmoittaa yhteystietojesi muutoksista Asiointi-osiossa.
- Hae aktiivisesti kokoaikatyötä, johon voit perustellusti olettaa voivasi työllistyä.
- Ota vastaan työtä, jota työnantaja tarjoaa. Myös työllisyysohjaaja voi tehdä sinulle velvoittavan työtarjouksen, jolloin sinun on otettava yhteyttä työnantajaan ja ilmoitettava määräajassa yhteydenotostasi.
- Ota vastaan koulutusta, jota sinulle tarjotaan. Koulutustarjoukset velvoittavat, että haet työvoimakoulutukseen ja ilmoitat määräajassa hakemisestasi.
- Osallistu haastatteluihin, työnhakukeskusteluihin ja täydentäviin työnhakukeskusteluihin sekä työllistymis-, aktivointi- tai kotoutumissuunnitelman tekemiseen ja tarkistamiseen.
- Hakeudu ja osallistu kaikkiin suunnitelmassa sovittuihin tai sinulle tarjottuihin työllistymistä edistäviin palveluihin sekä tee kaikki suunnitelmassa sovitut tehtävät ja ilmoita niiden toteutumisesta.
- Jos olet alle 25-vuotias, eikä sinulla ole tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa peruskoulun tai lukion jälkeistä koulutusta, hae keväällä vähintään kahta opiskelupaikkaa, jotta saat työttömyysturvaa. Oikeutesi työttömyysturvaan tarkistetaan syyslukukauden alkaessa eli 1.9. alkaen. Lisätietoja ja apua saat lähimmästä Ohjaamosta.
- Ilmoita työnhakutilanteesi muutoksista työllisyysohjaajallesi.

Huomaathan, että jos laiminlyöt velvollisuuksiasi, saatat menettää oikeutesi työttömyysturvaan määräajaksi tai toistaiseksi.

Jos työnhakusi katkeaa asiointin laiminlyönnin vuoksi, ota yhteyttä työllisyysohjaajaasi soittamalla tai asioimalla kuntasi työllisyyspalvelupisteessä. Laiminlyöntitilanteissa työnhakua ei pysty käynnistämään itsenäisesti uudelleen verkkopalvelun kautta.

